

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
KONTROLLI I LARTË I SHTETIT
KRYETARI

Adresa: Blv "Dëshmorët e Kombit", nr.3, Tiranë; E-mail: klsh@klsh.org.al; Web-site: www.klsh.org.al

Nr. 1441/6 Prot.

Tiranë, më 27/07/2019

V E N D I M

Nr. 20, Datë 27.07.2019

PËR

**AUDITIMIN E USHTRUAR NË MUZEUN HISTORIK KOMBËTAR "MBI
AUDITIMIN FINANCIAR DHE TË PËRPUTHSHMËRISË"
për periudhën nga data 01.01.2017 deri më datën 31.12.2018.**

Nga auditimi i ushtruar në "Muzeun Historik Kombëtar" me objekt "Auditim financiar dhe përputhshmërie" për periudhën 01.01.2017 deri më 31.12.2018, mbi përputhshmërinë e veprimtarisë së MHK me kriteret e vlerësimit përfshirë kuadrin ligjor, rregulloret dhe marrëveshjet që lidhen dhe ndikojnë në përdorimin e fondeve/burimeve të MHK-së, u konstatuan devijime/shkelje nga kuadri ligjor dhe rregullator në fuqi, të rëndësisë materiale, për të cilën japim opinion të kualifikuar¹.

Gjithashtu nga auditimi mbi saktësinë, vërtetësinë dhe besueshmërinë e ndërtimit të pasqyrave financiare, shkallës së zbatueshmërisë nga subjekti të rregullave, ligjeve dhe rregulloreve, nuk u konstatuan devijime materiale nga kuadri ligjor dhe rregullator në fuqi, për të cilat japim opinion të pakualifikuar².

Pasi u njoha me Raportin Përfundimtar të Auditimit dhe Projektvendimin e paraqitur nga Grupi i Auditimit të Departamentit të Auditimit të Institucioneve Qendrore, shpjegimet e dhëna nga subjekti i audituar, si dhe vlerësimet mbi objektivitetin dhe cilësinë e auditimit nga Drejtori i Departamentit të mësipërm, Drejtori i Drejtorisë së Standardeve dhe Kontrollit të Cilësisë dhe Drejtori i Përgjithshëm, në mbështetje të neneve 10, 15, 25 dhe 30, të ligjit nr.154/2014 miratuar në datën 27.11.2014 "Për Organizimin dhe Funkcionimin e Kontrollit të Lartë të Shtetit",

¹ **ISSAI 4100** – Objektivi i audituesve në një auditim përputhshmërie është të japë siguri të arsyeshme nëse informacioni i mbledhur sa i takon një çështjeje të veçantë është në përputhje, në të gjitha aspektet materiale, me kuadrin ligjor dhe rregullator në fuqi, kur auditimi bëhet lidhur me çështje të veçanta.

ISSAI 1705 - Audituesi shpreh një opinion të kualifikuar kur në gjykimin profesional të tij, efekti ose efektet e mundshme të një çështjeje, nuk janë aq materiale sa që të justifikojnë një opinion të kundërt ose një refuzim të opinionit. Kur auditimi i përputhshmërisë kryhet së bashku me pasqyrat financiare, audituesi mund të shpreh një opinion me rezerve kur devijimet janë materiale por jo të përhapura ose n.q.s. audituesi nuk është në gjendje të sigurojë evidencë auditimit të përshtatshme dhe të njafueshme dhe, efektet e mundshme, janë materiale por jo të përhapura.

² **ISSAI 1700** - Audituesi do të shprehë një opinion i pakualifikuar kur ai arrin në përfundimin se pasqyrat financiare janë përgatitur, në të gjitha aspektet materiale, në përputhje me kuadrin e zbatueshëm të raportimit financiar.

VENDOSA

I. Të miratoj Raportin Përfundimtar të Auditimit “Për auditimin financiar dhe të përputhshmërisë”, të ushtruar në Muzeun Historik Kombëtar, sipas programit të auditimit nr. 1441/1, datë 04.01.2019, i ndryshuar me programin nr. 1441/2, datë 07.01.2019, për veprimtarinë e institucionit nga data 01.01.2017 deri në 31.12.2018.

II. Të miratoj rekomandimet për përmirësimin e gjendjes dhe të kërkoj marrjen e masave sa vijon:

A. OPINIONI I AUDITIMIT

Opinion mbi përputhshmërinë (i kualifikuar)

Ne audituam përputhshmërinë e veprimtarisë së MHK me kriteret e vlerësimit përfshirë kuadrin ligjor, rregullat, rregulloret dhe marrëveshjet që lidhen dhe ndikojnë në përdorimin e fondeve/burimeve të MHK-së. Gjithashtu auditimi përfshiu një analizë të sistemeve të kontrollit të brendshëm (KB) me qëllim vlerësimin e hartimit, implementimit dhe funksionimit me efektivitet të kontrolleve të brendshme, ku në përfundim u konstatuan thyerje të tyre përgjatë hartimit dhe implementimit e si pasojë edhe funksionimit të këtyre sistemeve. Është përgjegjësi e drejtimit që të hartojë procedura dhe politika që i përshtaten rrethanave të njësisë dhe të kërkojë implementimin e tyre si pjesë integrale e operacioneve të njësisë, në mënyrë që kontrollet e brendshme të funksionojnë në mënyrë efektive, duke mundësuar kufizimin e risqeve të keqpërdorimit të fondeve publike, dhe duke mos rrezikuar realizimin e objektivave të institucionit.

Mbështetur mbi punën audituese në përfundim rezultoi se, në opinionin tonë, aktiviteti i Muzeut Historik Kombëtar, me përjashtim të çështjeve të trajtuara në bazën për kualifikimin e opinionit ku u konstatuan shmangie nga kuadri rregullator ose mungesë e tij, është në të gjitha aspektet materiale, në përputhje me kriteret e vlerësimit, si dhe me parimet dhe rregullat e aplikueshme.

Baza për kualifikimin e opinionit mbi përputhshmërinë

Ne e kemi kryer auditimin tonë në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Auditimit të Sektorit Publik (ISSAIs). Përgjegjësitë tona lidhur me këto standarde janë përshkruar më hollësisht në seksionin “Përgjegjësitë e Audituesit për auditimin e Pasqyrave Financiare”, pjesë e raportit tonë përfundimtar. Ne jemi të pavarur kundrejt subjektit të audituar, e theksuar kjo në ISSAI-n 10- Deklarata e Meksikës mbi Pavarësinë e SAI-t, si dhe ISSAI 30-Kodi Etik, apo edhe çështje të tjera që lidhen me auditimin e pasqyrave financiare të një institucioni ndërkombëtar, të cilat janë përmendur në ISSAI-n 4000 “Standardi i Auditimit të Përputhshmërisë”. Ne i kemi përmbushur përgjegjësitë tona etike, në përputhje me standardet e sipërpërmendura, përfshirë këtu edhe Kodin e Etikës së KLSH-së, miratuar me Vendimin nr. 27, datë 20.04.2008, të Kryetarit të KLSH-së. Auditimi ynë përfshin kryerjen e procedurave me qëllim marrjen e evidencave të auditimit mbi ligjshmërinë dhe rregullshmërinë e transaksioneve. Procedurat janë përzgjedhur mbështetur mbi gjykimin profesional të audituesit, përfshirë marrjen në konsideratë të risqeve të mospërputhshmërisë materiale të transaksioneve me kriteret e parashikuara.

Gjithashtu, ne besojmë se dëshmitë e mara gjatë punës sonë audituese janë të mjaftueshme dhe të përshtatshme për të siguruar bazat për përgatitjen e **opinionit të kualifikuar të auditimit** .

- Nga evidencat e marra rezultuan thyerje materiale të sistemeve të kontrollit përgjatë procesit të transferimit të ikonave për qëllime restaurimi, pasi kanë munguar procedura/rregullore të brendshme që të përshkruajnë proceset që duhen ndjekur për zhvendosjen e tyre shoqëruar me përcaktimin e qartë të roleve dhe përgjegjësi të sektorëve/pozicioneve/palëve të përfshira në proces; gjithashtu mosplotësimi i kartelave dhe pasaportave të ikonave, me informacionin përkatës mbi historikun e restaurimeve/konservimeve të kryera ndër vite, ka cënuar gjurmimin e procesit në vetvete; mungesa e buxheteve për krijimin e kushteve të përshtatshme të konfortit ka shkaktuar dëmtime dhe problematika të përsëritura.

Sa më sipër ka bërë që këto objekte të trashëgimisë kulturore, me vlera të pazëvendësueshme të pasurisë kombëtare, të jenë vazhdimisht të ekspozuara përpara riskut të prishjes, humbjes, vjedhjes, pra “degradimit” të tyre.

- Nga evidencat e marra rezultuan thyerje të kontroleve përgjatë procesit të krijimit të të ardhurave dytësore (shitja e biletave), duke kufizuar audituesit në dhënien e sigurisë së arsyeshme mbi shifrat e deklaruara për këtë zë. Duke qenë burim kryesor i të ardhurave që menaxhohen nga vetë Muzeu, për proceset që gjenerojnë këtë kategori të ardhurash, duhet të tregohet kujdesi i duhur në mënyrë që ato t’i nënshtrohen menjëherë rregullave të disiplinës financiare.

- Nga evidencat e marra rezultuan thyerje të sistemeve të kontrollit që lidhen me mungesën e procedurave transparente të rekrutimit, shtuar kësaj mungesën e përshkrimit të punës dhe si pasojë mungesën e kualifikimeve të kërkuara për pozicionet.

Opinion mbi pasqyrat financiare (I pakualifikuar)

Ne audituam pasqyrat financiare të MHK-së më datë 31.12.2017, të cilat përbëhen nga Bilanci, Pasqyra e të ardhurave dhe shpenzimeve, Pasqyra e Fluksit të Arkës, dhe Pasqyra e Lëvizjes së Kapitalit si dhe shënimet shpjeguese që shoqërojnë pasqyrat.

Në opinionin tonë, veprimet përgjatë raportimit financiar dhe transaksionet e kryera për ekzekutimin e buxhetit janë në përputhje me ligjin për kontabilitetin dhe pasqyrat financiare, si dhe me ligjet dhe rregullat përkatëse të financave publike, përfshirë rregullat për prokurimet dhe ato të buxhetit.

Baza për opinionin mbi pasqyrat financiare

Ne e kemi kryer auditimin tonë në përputhje me Standardet Ndërkombëtare të Auditimit të Sektorit Publik (ISSAIs). Përgjegjësitë tona lidhur me këto standarde janë përshkruar më hollësisht në seksionin “Përgjegjësitë e Audituesit për Auditimin e Pasqyrave Financiare”, pjesë e raportit tonë përfundimtar. Ne jemi të pavarur kundrejt subjektit të audituar, e theksuar kjo në ISSAI-n 10- Deklarata e Meksikës mbi Pavarësinë e SAI-t, si dhe ISSAI 30-Kodi Etik, apo edhe çështje të tjera që lidhen me auditimin e pasqyrave financiare të një institucioni ndërkombëtar, të cilat janë përmendur në ISSAI-n 4000 “Standardi i Auditimit të Përputhshmërisë”. Ne i kemi përmbushur përgjegjësitë tona etike, në përputhje me standardet e sipërpërmendura, përfshirë këtu edhe Kodin e Etikës së KLSH-së, miratuar me Vendimin nr. 27, datë 20.04.2008, të Kryetarit të KLSH-së. Gjithashtu, ne besojmë se dëshmitë e mara gjatë punës sonë audituese janë të mjaftueshme dhe të përshtatshme për të siguruar bazat për përgatitjen e **opinionit të pakualifikuar të auditimit**.

Përgjegjësitë e strukturave drejtuese të subjektit të audituar lidhur me çështjet nën auditim:

Drejtimi i MHK^{së} është përgjegjës për përdorimin e burimeve financiare në përputhje me politikën, ligjet dhe rregulloret e aplikuara. Stafit drejtues është përgjegjës për përdorimin e burimeve financiare në përputhje me të gjithë bazën ligjore dhe rregullatorë në fuqi.

Përgjegjësia e Audituesve të KLSH:

Objektivi ynë lidhet me garantimin e sigurisë së arsyeshme mbi përputhshmërinë e aktivitetit të MHK, me kuadrin ligjor dhe rregullator në fuqi, si dhe mbi përdorimin e duhur dhe eficient të burimeve financiare të institucionit. Siguria e arsyeshme është një nivel i lartë sigurie, por nuk garanton që auditimi i kryer në përputhje me standardet mundëson identifikimin e çdo gabimi apo anomalie që mund të ekzistojë. Përveç standardeve ISSAI, audituesi i KLSH, gjithashtu aplikon edhe gjykimin dhe skepticizmin tonë profesional në punën audituese.

Gjithashtu ne krijojmë një ide fillestare mbi kontrollin e brendshëm në mënyrë që të planifikojmë procedurat e auditimit që i përshtaten situatës aktuale.

Ne komunikojmë me drejtuesit ndër të tjera, edhe për planifikimin në kohë dhe përmbajtjen e auditimit si dhe konkluzionet/gjetjet, duke përfshirë edhe të metat e kontrollit të brendshëm, që ne kemi identifikuar gjatë auditimit tonë.

Ne identifikojmë çështjet më të rëndësishme lidhur me auditimin dhe i përshkruajmë ato në raportet e auditimit, me përjashtim të rasteve kur kuadri ligjor nuk lejon vënien në dispozicion të tyre për publikun ose në raste të rralla kur vetë ne vendosim që këto çështje nuk duhet të përfshihen në raport për shkak të pasojave negative që publikimi i tyre mund të sjellë në publikun e gjerë.

B. MASA ORGANIZATIVE

1. Gjetja nga auditimi: Në lidhje me inventarizimin e pronës shtetërore u konstatua se, në **pasaportat** e 3 ikonave: “Shën Athanasi” me vlerë 2,055,000 lekë ; “Fjetja e Shën Mërisë ” me vlerë 12,330,000 lekë; dhe “Ngritja e Kryqit”, me vlerë 3,425,000 lekë, të cilat iu nënshtruan restaurimeve nga IMK, mungonte informacioni përkatës rreth ndërhyrjeve të kryera mbi to ndër vite (përfshirë edhe ndërhyrjet e fundit). Konkretisht, nga verifikimi i këtyre pasaportave u konstatua se:

- mungon firma dhe vula e Drejtorit të Qendrës Kombëtare të Inventarizimit të Pasurisë Kombëtare (QKIPK), sikundër e kërkon vetë formati, çfarë e bën këtë pasaportë të pasigurve (Pasaporta mban firmën vetëm të skeduesit që njëkohësisht është edhe punonjësi që ka në ngarkim objektin në fjalë - përgjegjësi i Sektorit të Konservimit);
- Nuk është plotësuar Nr. i Regjistrimit dhe Nr. i Inventarit të ikonës;
- Pasaporta nuk është firmosur as nga Drejtori i Muzeut Historik Kombëtar, në kundërshtim me kërkesat e Rregullores së Brendshme së MHK-së dhe formatit të vetë pasaportës.

Po kështu edhe nga verifikimi i **kartelave** u konstatua se, formati “Kartela e restaurimit dhe Konservimit” nuk përmban elementë sigurie si dhe:

- në asnjë rast nuk është plotësuar/identifikuar fusha “Konstatuesi”, sikundër e kërkon rregullorja, ku konstatimi i nevojës duhet të vijë gjithmonë nga Sektori i Konservimit.
- datat se kur ka hyrë dhe kur ka dalë objekti nga Laboratori nuk janë plotësuar me informacionin përkatës;
- emrat e personave që kanë kryer punimet janë plotësuar, por jo firmat për secilin prej tyre, sikundër e kërkon vetë formati;
- Paragrafi “Nga kontrolli i bërë me datë _____ rezultoi se gjendja e objektit është si më poshtë _____” është i paplotësuar për rastet objekt auditimi që janë: a. Objekti “Aureolë e Krishtit”, me nr inventari 5727; b. Objekti “Mbulesa e ikonës së Shën e Premtes” me nr inventari 5677; dhe c. Objekti “Mbulesa e ikonës së Shën Gjergjit”, me nr. inventari 5675.

Mungesa e informacionit historik, cenon gjurmimin e procesit ndër vite dhe shton risqet e mashtrimit. *(Më hollësisht trajtuar në faqet 61-73, të Raportit Përfundimtar të Auditimit)*

1.1. Rekomandim: Për ikonat që janë restauruar deri tani por edhe ato që do t'i nënshtrohen këtij procesi në vijim, të merren masa që të gjitha ndërhyrjet të pasqyrohen në pasaportën dhe në kartelën e objektit të restauruar.

1.2. Rekomandim: Në kushtet kur këto dokumente të rëndësishëm nuk kanë asnjë element sigurie, të merren masa që pasi të plotësohen me informacionin e përditësuar, të protokollohen dhe arkivohen.

Brenda datës 30.09.2019 dhe në vijimësi

2. Gjetja nga auditimi: Nga auditimi u konstatua se, aktualisht zhvendosja e vlerave të trashëgimisë kulturore me qëllim ruajtjen e vlerave të tyre në mjedise të përshtatshme, nga pikëpamja e sigurisë ose mikroklimës, në varësi të natyrës së objektit, deri tani është bërë nga Instituti i Monumenteve të Kulturës (IMK). Por konstatohet se nuk ka gjurmë të dokumentuara për përgatitjen e studimeve paraprake, përpara kryerjes së zhvendosjes së objekteve të trashëgimisë kulturore, sikundër e dikton neni 10 i ligjit nr. 9048, datë 07.04.2003 “Për trashëgiminë kulturore”, i shfuqizuar me ligjin nr. 27/2018 “Për trashëgiminë kulturore dhe muzetë”. Aktualisht zhvendosja e aktiveve është bërë në përputhje vetëm me udhëzimin nr. 30, datë 27.12.2011 .

Kontrollet teknike paraprake krijojnë kushtet edhe për parashikimin e kalendarit të punimeve mbi afatin e fillimit dhe mbarimit të punimeve, i cili gjithashtu ka munguar

Në këto kushte konstatuam se proceset e restaurimit kanë zgjatur edhe mbi 4 vjet . Konkretisht, në bazë të Urdhrit të Ministrit të Kulturës nr. 69, datë 26.03. 2014 “Për dhënien e 4 ikonave Institutit të Monumenteve të Kulturës (IMK), për restaurim”, MHK ka dorëzuar 4 ikonat, shoqëruar me procesverbalin date 10.04.2014 (Urdhri i brendshëm i titullarit nr. 344/1, date 10.04.2014)., nga ku vihet re se ikona “Shën Athanasi” është restauruar dhe kthyer në MHK në 27.05.2015 (pra rreth 1 vit me pas), 2 ikonat e tjera, Mandili i Krishtit dhe Shën Maria me Krishtin janë kthyer pas më shumë se 3 vitesh , ndërsa “Mbledhja e Krye-engjëjve” është kthyer pas më shumë se 4 vitesh. *(Më hollësisht trajtuar në faqet 61-73, të Raportit Përfundimtar të Auditimit)*

2.1 Rekomandimi: Në kushtet kur MHK nuk ka ekspertë për restaurimin, në çdo rast të zhvendosjes së vlerave të trashëgimisë kulturore për qëllime restaurimi, konservimi, etj, të kërkohet që nga ekspertët e IMK-së të kryhen kontrolle teknike paraprake, ku në përfundim të specifikohen nevojat konkrete për restaurim, të shoqëruara me kalendarët e punimeve. Këto dokumente të rëndësishëm duhet t'i bashkëngjiten praktikës së dosjes, pasi vetëm duke pasur një relacion fillestar mbi kushtet e objektit dhe nevojat për restaurim, arrihet të monitorohet procesi duke u identifikuar në përfundim punimet që u kryen dhe a i shërbyen këto punime përmirësimit të kushteve sipas relacionit fillestar. Dokumentimi tejet i kujdesshëm i këtij procesi forcon kontrollet e brendshme që lidhen me zhvendosjen e objekteve të trashëgimisë kulturore dhe minimizon risqet e abuzimit/mashtrimit me to.

Në vijimësi

3. Gjetja nga auditimi: U konstatua se, ikona e “Shën Athanasit”, e cila është kthyer e restauruar nga IMK më 27.05.2015, është ridërguar për restaurim më 23.10.2017. Referuar shkresës së IMK nr. 1649, datë 01.08.2018, që shoqëron relacionin mbi ndërhyrjet konservuese-restauruese në ikonat e Pavijonit të Artit Mesjetar, në MHK, nga auditimi u konstatua se në relacionin e IMK-së, cilësohet fakti që: *“në rastin e ikonës “Shën Athanasi” problematika e përsëritur është pasojë e kushteve të papërshtatshme të konfortit ku ato*

konservohen dhe ekspozohen. Ato ekspozohen jo vetëm në kushte të papërshtatshme të mikroklimës, por edhe nën ndikimin e luhatjeve të theksuara të temperaturës dhe të % së lartë të lagështisë. Këto temperatura gjatë verës arrijnë vlera maksimale ekstreme.”

Duke konsideruar sa më sipër, në PBA 2018-2020 (faza I), MHK ka propozuar miratimin e projektit të investimeve “Ruajtja e temperaturës në ambientet e MHK-së, mbrojtja nga degradimi” për total shumë 58,023 mijë lekë, i cili gjithashtu është propozuar edhe në fazën e dytë të PBA 2018-2020, propozime këto të cilat nuk janë marrë parasysh nga Ministria e Kulturës.

Propozime të tjera të paraqitura nga MHK për investime që lidhen me ruajtjen dhe përmirësimin e kushteve të objekteve të trashëgimisë kulturore, konstatuam gjithashtu edhe në PBA 2017-2019 (faza II-të) ku MHK ka propozuar buxhet për investime për “Sigurimin e temperaturës për pajisje ngrohje-ftohje” në shumë 53,200 mijë lekë; investime për rikonstrukcion në total 316,509 mijë lekë konkretisht për rikonstrukcionin e pavijonit të arkeologjisë, 220,000 mijë lekë, si dhe për rikonstrukcionin e pavijonit të pavarësisë 40.000 mijë lekë. Rikonstrukcion i vetratave 38,601 mijë lekë).

Të gjitha sa më sipër nuk janë miratuar nga Ministria e Kulturës, duke mos u çelur asnjë fond për investime si për vitin 2017 ashtu edhe për vitin 2018. Të rrezikuarit e kushteve në të cilat mbahen objektet muzeale, veçanërisht ikonat rrezikon të çënojë funksionin primar të muzeut që ka të bëjë me ruajtjen dhe mbrojtjen e trashëgimisë kulturore. *(Më hollësisht trajtuar në faqe 61-73, të Raportit Përfundimtar të Auditimit)*

3.1. Rekomandimi: Muzeu Historik Kombëtar t’i kërkojë Ministrisë së Kulturës, si ministri përgjegjës, miratimin e fondeve për investime në buxhetet pasardhëse, të cilat lidhen direkt me përmbushjen e funksionit primar të Muzeut si ruajtja dhe mbrojtja e trashëgimisë kulturore, dhe kryesisht për: *administrimin e koleksioneve, sigurinë e tyre, konservimin parandalues e përmirësues, si dhe restaurimin e objekteve muzeore, etj.* Veçanërisht konservimi parandalues merr rëndësi të vecantë si një ndër strategjitë e menaxhimit të aktiveve në MHK, pasi duhet të përfshijë të gjitha masat e ndërmarra që nuk kërkojnë ndërhyrje direkte në pasuritë kulturore materiale, siç janë krijimi i kushteve të përshtatshme (lagështi relative, temperature, pastërti nga ndotja atmosferike, dëmtimi biologjik dhe fizik në fonde, ekspozimi dhe transporti), me qëllim parandalimin e çdo lloji dëmtimi, dhe si i tillë i duhet dhënë rëndësia që i takon në buxhetet vjetore.

Në vijimësi

4. Gjetja nga audimi: MHK nuk ka hartuar raporte periodike të monitorimit të buxhetit, duke mos bërë gjithashtu një analizë të (mos) realizimit të zërave (artikujve) krahasuar me planin, si dhe një analizë të faktorëve që kanë ndikuar në mosrealizim të tyre . MHK edhe pse Njësi e Qeverisjes Qendrore e krijuar me VKM të veçantë, nuk ka zbatuar kërkesat e Udhëzimit nr. 22, datë 18.11.2016 “Për procedurat standard të monitorimit të buxhetit në NJQQ”.

Monitorimi sipas treguesve që dikton Udhëzimi nr. 22, datë 18.11.2016, është procesi i vlerësimit të performancës së institucionit, i cili realizohet nëpërmjet krahasimit të treguesve faktikë të performancës me ata të planifikuar dhe si pasojë në kushtet kur kanë munguar raportet e monitorimit mbart, edhe shkaqet se përse objektivat nuk janë realizuar, nuk janë analizuar. Kryerja e raporteve të monitorimit në vetvete është hallkë e rëndësishme e sistemeve të kontrollit të brendshëm. *(Më hollësisht trajtuar në faqet 13-23, të Raportit Përfundimtar të Auditimit)*

4.1. Rekomandimi: Me qëllim ndjekjen dhe arritjen e objektivave të synuar, MHK nevojitet që të përgatisë raportet periodike të monitorimit të buxhetit ku ndër të tjera:

- të analizojë shkallën e realizimit të buxhetit dhe faktorët që kanë ndikuar në mosrealizimin e tij; si dhe
- të evidentojë nëse realizimi i produkteve është në përputhje me planin dhe nëse jo, të propozojë ndërmarrjen e veprimeve korigjuese, duke evidentuar ndikimin e mundshëm të tyre, në performancën e objektivave përkatëse, nëpërmjet plotësimit të: "Raportit të Shpenzimeve sipas Programeve", "Raportit të Shpenzimeve të Programit sipas Shpenzimeve", "Raportit përmbledhës të realizimit të treguesve të performancës/produkteve të programit", "Raportit të realizimit të objektivave të politikës së programit", "Projektet e investimeve me financim të brendshëm dhe me financim të huaj" .

Në vijimësi

5. Gjetja nga auditimi: MHK nuk ka vepruar në përputhje me kërkesat që burojnë nga Rregullorja e Brendshme e Muzeut (neni 17) si dhe Ligjit nr. 10296, datë 08.07.2010 “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin”, i ndryshuar për sa më poshtë:

a. Nga verifikimet e grupit të auditimit, rezultoi se në praktikën e të ardhurave detyesore që dorëzohet në Sektorin e Financës, në asnjë rast Biletaria nuk ka dorëzuar kuponin tatimor që të shoqërojë raportimet ditore të të ardhurave nga shitja e biletave, duke mos dhënë siguri mbi shifrën e të ardhurave të realizuara (për vitin 2018 sipas deklaratës në tatime, të ardhurat nga biletaria rezultuar 8,428 mijë lekë, ose 295 mijë lekë më pak nga sa deklaruar nga MHK).

b. Gjithashtu rezultoi se procesverbalet, dorëzuar nga punonjësja e Biletarisë, në Sektorin e Financës mbajnë vetëm një firmë, atë të punonjësës së Biletarisë, në kundërshtim me vetë kërkesat e Rregullores së Brendshme të Muzeut, ku në nenin 17 të saj parashikohet se, procesverbalet dorëzohen çdo të premte në zyrën e financës pasi të konfirmohen me siglën e drejtorit. Sistemi i dy nënshkrimeve merr rëndësi nga pikëpamja e veprimtarive të kontrollit në kuadër të forcimit të kontrolleve të brendshme.

c. Sektori i Financës raportoi se gjendja fizike e biletave në Biletarinë e MHK-së, më datë 21.02.2019 është 2,662 copë , ndërsa shitjet deri në këtë datë janë 1,959 copë. Nga kryqëzimi i të dhënave me Magazinën rezultoi se për biletat, për vitin 2019 nuk është bërë asnjë dalje nga magazina, por grupit të auditimit nuk iu vu në dispozicion asnjë evidencë e saktë dhe e besueshme mbi gjendjen kontabël të biletave më datë 31.12.2017 dhe 31.12.2018 (veçanërisht tek Biletaria), duke krijuar kështu kushtet që grupi i auditimit të mos ofrojë siguri të arsyeshme mbi saktësinë e shifrës së raportuar.

d. U konstatuan raste të pa raportuara të biletave të pavlefshme dhe të pa dorëzuara në Sektorin e Financës, (me procesverbalet përkatëse), duke shtuar kështu riskun e rishitjes së tyre, në kushtet e mungesës së kontrolleve mbi procesin.

e. Grupi i auditimit kreu testime ku përzgjodhi muajt shtator, tetor, nëntor , dhjetor nga ku rezultoi se kishte mospërputhje edhe mes të dhënave që gjeneron Raporti i IT-së, dhe atyre të deklaruara, për më tepër që dy formatet kanë përmbajtje jo të njëjtë, çfarë e bën të vështirë krahasimin. Gjithashtu konstatuam se Nëpunësi Zbatues nuk ka akses në sistemin elektronik të biletave, i cili në fakt duhet t’i shërbejë këtij të fundit për të gjeneruar raportet me qëllim verifikimin e të ardhurave. Në kushtet kur këto raporte duhet t’i shërbejnë funksionimit të kontrolleve të brendshme, mungesa e aksesit ka eliminuar kontrollet mbi këtë proces.

Në përfundim, në asnjë rast nuk është kryqëzuar informacioni i sjellë nga Biletaria me: (1) deklarin sipas kasës fiskale; (2) raportin e gjeneruar nga sistemi elektronik i Biletarisë³; (3) nuk janë mbajtur procesverbale dhe nuk janë dorëzuar fizikisht biletat e dala “te pavlefshme”, si dhe (4) nuk janë kryer inventarizime periodike mbi gjendjen e biletave pas shitjes. *(Më hollësisht trajtuar në faqet 23-31, të Raportit Përfundimtar të Auditimit)*

³ Attendance & Revenue Report

5.1. Rekomandimi: Me qëllim mirë menaxhimin e të ardhurave dytësore (nga shitja e biletave), Drejtori i institucionit duhet të marrë masa të menjëhershme për të çuar procesin drejt rregullshmërisë ligjore dhe financiare.

Në funksion të sa më sipër, Sektori i Financës duhet të krijojë dhe ndjekë proceset e nevojshme për të përmbushur këtë misionin, nëpërmjet:

- kryerjes së inventarizimeve periodike gjendjes fizike të biletave për të verifikuar saktësinë e shifrës së deklaruar.
- çeljes së aksesit në sistemin elektronik të biletave (Nëpunësit Zbatues) për të gjeneruar të gjitha ato raporte që vlerëson se forcojnë kontrollin që lidhen me deklarimin e të ardhurave nga shitja e biletave.
- kontrollit nëse procesverbalet e dorëzuar nga biletaria po respektojnë sistemin e dy nënshkrimeve
- kontrollit nëse bashkëngjitur procesverbalit është edhe kuponi tatimor i gjeneruar nga kasa, i cili duhet të rakordojë me shifrën e raportuar në procesverbal dhe arkëtuar në bankë;
- të verifikojë nëse ka pasur raste të biletave të pavlefshme dhe të sigurohet që ato të dorëzohen fizikisht në Financë shoqëruar me procesverbalet përkatëse

Menjëherë

6. Gjetja nga auditimi: Administrata e Muzeut Historik Kombëtar zhvillon aktivitetin e saj në zbatim të rregullores së brendshme, e cila është miratuar me urdhrin e brendshëm të Drejtorit të Muzeut me Nr.608/1 prot., datë 14.07.2016. Kjo rregullore e brendshme nuk është e përditësuar me strukturën e vitit 2017 dhe 2018, ndaj ka mospërputhje midis tyre, në kundërshtim me kërkesat e Ligjit Nr.10296, datë 8.7.2010 “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin”, i ndryshuar, neni 20 “Mjedisi i kontrollit”, pika 1 dhe 2. Konkretisht:

- në rregullore parashikohet funksioni i zv/drejtorit, i cili në fakt, në strukturat e përmendura me lart nuk parashikohet si pozicion pune, në kundërshtim me VKM nr. 893, datë 17.12.2014 pika 3;

- në nenin 21, pika 5 të rregullores është parashikuar një pozicion për specialistin e burimeve njerëzore, ndërkohe që në fakt, në strukturë nuk ekziston një pozicion i tillë, në kundërshtim me pikën 28, të VKM nr.893, datë 17.12.2014 ku përcaktohet se: *“Në institucionet, që kanë të paktën 30 (tridhjetë) pozicione pune, duhet të ekzistojë një pozicion pune për menaxhimin e burimeve njerëzore.”*

- në strukturën e miratuar mungon pozicioni i punës së një magazinieri dhe konkretisht në bazë të urdhrin Nr. 181, datë 19.02.2018 të Drejtorit të Muzeut, një punonjës mirëmbajtjeje është ngarkuar që të kryejë punën e magazinierit, pozicion ky i rëndësishëm në kushtet kur në vetë strukturën e MHK-së parashikohet një vend pune i dedikuar për të kryer këtë funksion, jo në përputhje me pikën 29, të VKM nr. 893, datë 17.12.2014;

- në sektorin e komunikimit dhe zhvillimit dhe në sektorin e programeve edukative të strukturës së vitit 2017 dhe strukturës së vitit 2018, nuk ka pozicion pune që të kryejë funksionin e përgjegjësit të sektorit, në kundërshtim me neni 22, pika 3, të ligjit nr.10296, datë 8.7.2010 “Për menaxhimin financiar dhe kontrollin, i ndryshuar.

Gjithashtu u konstatua se, në ligjin e ri për “Trashëgiminë Kulturore dhe Muzetë” në nenin 201, pika b) parashikohet që: *“Muzeu realizon punë kërkimore dhe siguron hulumtimin e plotë të koleksioneve të muzeut e të studimit në disiplinën shkencore.”* Për sa u trajtua më sipër, bëhet absolutisht i domosdoshëm ristrukturimi i organikës dhe përditësimi i rregullores së brendshme, në përputhje me përmbushjen e objektivave që parashikon ligji për Muzeun Historik Kombëtar. (Më hollësisht trajtuar në faqe 32-37, të Raportit Përfundimtar të Auditimit)

6.1 Rekomandim: Drejtimi të marrë masa për krijimin e një strukture organizative që të mundësojë funksionimin e institucionit me qëllim përmbushjen e objektivave të tij. Në këto kushte, MHK jo vetëm që duhet të plotësojë strukturën me pozicionet e specialistit të BNJ, magazinierit dhe Zv/Drejtorit por gjithashtu duhet ta rishikojë këtë strukturë nën dritën e kërkesave që burojnë nga Ligji i ri “Për Trashëgiminë Kulturore dhe Muzetë”, duke konsideruar edhe funksionet e reja që i shtohen veprimtarisë së tij (si p.sh. kërkimi shkencor).

Brenda datës 31.12.2019

7. Gjetja nga auditimi: Nga auditimi rezultoi se, subjekti nuk disponon dokumentacionin që vërteton:(a) kryerjen e procedurave të rekrutimit, në mënyrë që të garantojë se personat e përzgjedhur përmbushin kriteret (pasi këto kriteret mungojnë); si dhe (b) të jenë përzgjedhur nëpërmjet një procesi të drejtë dhe transparent (sikundër parashikohet në Rregulloren e Brendshme, miratuar me urdhrin e Drejtorit të Muzeut, me nr.608/1 Prot., datë 14.07.2016, neni 21“Procedurat e rekrutimit të punonjësve të rinj”.) Risku i mospërputhjes së pozicioneve të punës me kualifikimet e kërkuara, çënojnë realizimin e objektivit të pozicionit përkatës. Nga auditimi i dokumenteve që na u vunë në dispozicion nga MHK rezultoi se: nuk gjendeshin dokumentet e rekrutimit sipas fazave të parashikuara në nenin 21, të Rregullosës së Brendshme, pra nuk ka një publikim në faqen zyrtare me datën reale për shpalljen e vendit vakant; nuk ka një njoftim për vend të lirë pune, të shoqëruar me emërtimin e pozicionit të punës, dokumentacionin ligjor që duhet të paraqesin kandidatët, kriteret dhe specifikat përkatëse në varësi të pozicionit të punës; nuk është mbajtur procesverbal se sa kandidatë kanë marrë pjesë dhe pse pikërisht është zgjedhur ky kandidat fitues dhe jo një tjetër. Gjithashtu vumë re se, në përbërjen e grupit të punës, i cili shqyrton dokumentacionin, në asnjë rast nuk ka pasur punonjës të burimeve njerëzore, për faktin se në strukturën e MHK një pozicion i tillë nuk ekziston; dhe së fundi shpallja e fituesit në internet nuk është e dokumentuar. *(Më hollësisht trajtuar në faqe 32-37, të Raportit Përfundimtar të Auditimit)*

7.1. Rekomandim: Titullari i Institucionit të marrë masa për hartimin e rregullosës për përshkrimet e punës; si dhe për lidhjen në mënyrë racionale të fazave të rekrutimit të parashikuara në rregulloren e brendshme të MHK-së, me përshkrimet e punës dhe kualifikimet për secilin pozicion, për të cilin do të zhvillohen procedura rekrutimi.

Brenda datës 31.12.2019

8. Gjetja nga auditimi: U konstatuan problematika që lidhen me iniciimet e kërkesave për bazë materiale jo nga sektorët përkatës; procesverbale të marrjes në dorëzim të shërbimeve pa u konfirmuar nga MHK; mungesë të planeve të shpërndarjes; mungesë procedurash për aktivet që hyjnë dhe dalin në të njëjtën datë, më konkretisht:

a. Në disa raste nuk gjetëm gjurmë të justifikimit të nevojës për materiale, përpara hartimit të kërkesës për këto të fundit, nëpërmjet vlerësimit fillimisht të gjendjes së inventarit në magazinë për materialin në fjalë, si dhe dokumentimin e nevojës sipas sektorëve, në kundërshtim me sa parashikon Udhëzimi nr. 30, datë 27.12.2011.

Sa më sipër përforcohet edhe nga analiza e nën-llogarisë 6020100 “Blerje material kancelari-bojra printeri”, në shumën 441,035 lekë (ose rreth 3% të total llogarisë 602) nga ku rezultoi se, kërkesa është iniciuar nga Sektori i Menaxhimit të Vizitorëve dhe jo nga sektorët që kanë nevojë konkrete për materialet. Për më tepër që konstatuam se, ky artikull kërkon rreth 189 ditë për të qarkulluar ose rreth 2 herë në vit, gjë e cila nuk justifikon furnizimet më të shpeshta se kjo normë.

Në urdhër-shpenzimin nr. 141, datë 03.10.2018 “Shërbim dezinfektimi dhe deratizim ambienti, faza e dytë”, në shumën 108,000 lekë u konstatua se, bashkëngjitur praktikës është

kërkesa për dezinfektim e iniciuar nga përgjegjësi i Sektorit të Menaxhimit të Shërbimeve për Vizitorët dhe nga një specialist nga Sektori i Konservimit të Koleksioneve, në kundërshtim me Rregulloren e Brendshme për Organizimin dhe Funksionimin e MHK-së, neni 14/j ku parashikohet se Sektori i Konservimit të Koleksioneve propozon dhe ndjek dezinfektimin e përvitshëm të gjithë pavijoneve dhe fondeve të MHK-së;

b. Në disa raste, praktikës së urdhër shpenzimeve për shërbimin e rojeve, nuk i është bashkëngjitur procesverbali i marrjes në dorëzim, mbi bazë të të cilit duhet të bëhet edhe likuidimi i fondeve, ose dhe në rastet kur ky procesverbal ka qenë pjesë e praktikës, nuk është firmosur nga pala e MHK-së, në mënyrë që të konfirmohet marrja e plotë e shërbimit që siguron se, cilësia e shërbimeve është e njëjtë me sa parashikuar në kontratë, në përputhje me kërkesat e Udhëzimit nr. 9, datë 20.03.2018 “Për procedurat standarde të zbatimit të buxhetit”, neni 165.

c. Janë konstatuar raste të dërgimit të aktiveve drejtpërdrejt nga furnizuesi dhe bërë hyrje-dalje pa kaluar në magazinë, ku për këto lloj lëvizjesh, NA i njësisë publike nuk ka miratuar procedura standarde të lëvizjes, të shoqëruara me përgjegjësitë respektive sipas parashikimit në paragrafin 41, të Udhëzimit nr. 30, datë 27.12.2011, (rastet e cilësuar në Aneksin 2 bashkëngjitur Raportit Përfundimtar të Auditimit janë bërë hyrje dalje pa kaluar në magazinë; rastet e ikonave gjithashtu).

(Më hollësisht trajtuar në faqet 41-73, të Raportit Përfundimtar të Auditimit)

8.1. Me qëllim gjetjen e një balance të saktë midis mbajtjes së një gjendjeje të mjaftueshme aktive për përmbushjen e kërkesave operacionale, me minimumin e riskut dhe kostos për mbajtjen e tyre, nevojitet që në zbatim të kuadrit ligjor dhe rregullator në fuqi, kërkesa për aktive të iniciohet nga sektorët përkatës nga buron nevoja dhe jo ndryshe.

Në vijimësi

8.2. Përpara kryerjes së pagesës, me qëllim forcimin e kontroleve që vërtetojnë kryerjen e shërbimit të rojeve, në çdo rast Nëpunësi Zbatues (NZ), të kërkojë procesverbalet nga punonjësit e autorizuar të MHK-së, ku të konfirmohet se cilësia e shërbimeve është e njëjtë me sa parashikuar në kontratë. Ky dokument duhet të jetë pjesë e praktikës bashkëngjitur urdhër-shpenzimit përkatës.

Në vijimësi

8.3. Nëpunësi Autorizues (NA) i njësisë publike, të marrë masa për ngritjen e grupit të punës me specialistë të fushës, për hartimin dhe miratimin e procedurave standarde dhe të qarta, të shoqëruara me përgjegjësitë respektive, për lëvizjet e aktiveve, të cilat deri më tani janë bërë hyrje-dalje formalisht në magazinë,. Veçanërisht për zhvendosjen e objekteve të trashëgimisë kulturore (si p.sh. ikonat) të përshkruhen proceset që duhen ndjekur për zhvendosjen e tyre, duke parashikuar qartë rolet dhe përgjegjësitë e sektorëve/pozicioneve të përfshirë në proces.

Brenda datës 31.12.2019

9. Gjetja nga auditimi: U konstatuan problematika që lidhen me mos regjistrime në kohë të faturave të hyrje-daljeve në ditarët e magazinës apo në disa raste regjistrime jo të saktë në kontabilitet të objekteve me vlera mbi 10,000 lekë si inventar i imët. Më konkretisht:

-Nga verifikimi i fletë hyrjeve dhe fletë daljeve të magazinës dhe krahasimit të tyre me urdhër shpenzimet përkatëse, si dhe me ditarët e bankës konstatuam se, kishin mbetur pa u regjistruar në ditarët e magazinës 8 fatura “hyrje mallrash në magazinë” në shumën totale prej 580,240 lekë.

- Janë harruar të kontabilizohen në kohë urdhër shpenzimet, në rastet si vijon:

1) Urdhër shpenzimi nr.78 datë 30.05.2017, me objekt shpenzimi ‘Udhëtim jashtë shtetit’, me shumë totale 70,522 lekë, i takon muajit maj por që për nga rendi kronologjik i korrespondon muajit qershor;

2) Urdhër shpenzimet nr.115 datë 14.07.2017, dhe nr.116 datë 14.07.2017, me objekt respektivisht ‘Blerje bileta elektronike’, në shumën totale 98,910 lekë dhe ‘Blerje material pastrimi’ në shumën totale 123,744 lekë, i takojnë muajit korrik, por për nga rendi kronologjik I korrespondojnë muajit gusht;

3) Gjatë muajit gusht, 2018, janë harruar të kontabilizohen: urdhër shpenzimin nr.111, që mbulohet edhe nga data 01.08.2018 me objekt shpenzimi ‘Rrogat’ me shumën totale 2,008,295 lekë, dhe nga data 16.08.2018 me objekt shpenzimi ‘Sigurimet shoqërore’ me shumën totale 517, 781 lekë; urdhër shpenzimi nr.112 që mbulohet edhe nga data 01.08.2018, me objekt shpenzimi ‘Rrogat’ me shumën totale 167,697 lekë, edhe nga data 15.08.2018, me objekt shpenzimi ‘Blerje baneri, roli, broshura për ekspozitën “Unë jam Shqiptar” Prishtinë’, me shumën totale 69,600 lekë, duke mos u ruajtur kështu rendi kronologjik.

- Tre objektet si vijon: (1) *Portret me mollë*”, me vlerë 12.960 lekë. (2) *Pasqyrë dekorative*” me vlerë 10,000 lekë, dhe (3) *“Stativ flamuri bronxi”* me vlerë 13,000 lekë, ishin kontabilizuar si inventar i imët, edhe pse me vlerë mbi pragun e vlerësimit të aktiveve afatgjata (AAGJ) materiale prej 10,000 lekë, në kundërshtim me kërkesat e Udhëzimi nr. 30, datë 27.12.2011 “Për menaxhimin e aktiveve në njësitë e sektorit publik”, i ndryshuar, paragrafi 29.

(Më hollësisht trajtuar në faqe 41-73, të Raportit Përfundimtar të Auditimit)

9.1. Rekomandimi: Sektori i Financës, në çdo rast të bëjë në kohën e duhur regjistrimet në kontabilitet të urdhër shpenzimeve dhe të çdo dokumenti tjetër financiar dhe justifikues.

Në vijimësi

9.2. Rekomandimi: Me qëllim eliminimin e riskut operacional të shtuar, që vjen si pasojë e mungesës së një sistemi të mirëfilltë kontabël (deri tani është punuar me “Excel sheets”), MHK duhet të mundësojë blerjen e një sistemi elektronik kontabël.

Në vijimësi

9.3. Rekomandimi: NA të marrë masa për rivlerësimin e 3 objektet me vlera mbi kufirin e vlerësimit prej 10,000 lekë me qëllim njohjen dhe kontabilizimin e drejtë të tyre sipas klasifikimit përkatës, si Aktive Afatshkurtra Materiale (imët/konsum) apo AAGJ materiale.

Brenda datës 30.09.2019

10. Gjetja nga auditimi: Me urdhër-shpenzimin nr. 188, datë 26.11.2018, janë likuiduar fonde në shumën 343,200 lekë për blerje materiale dhe shërbime speciale (rampat). Sipas dokumentacionit bashkëlidhur urdhër shpenzimit, objekti i prokurimit është “Rampat e shkallëve për personat me aftësi të kufizuara”, si dhe specifikimet teknike të mallit janë materiale ndërtimi si: tubular celiku profil 60*30 mm, strukturë e varfër panele druri, vida vetëfiletuese, veshje me linoleum, pragje alumini, këndorë alumini, etj. Pra ky objekt është prokuruar si kontratë pune, e vërtetuar kjo edhe nga fatura tatimore e shitjes, e cila është prerë për “Materiale për rampat e shkallëve”. Mirëpo vlera e këtij objekt prej 343,200 lekë është kontabilizuar si mall konsumi (Ilogaria 31), në fakt është kontratë pune (investim) dhe duhej të prekte Ilogarinë 212 “Ndërtime dhe Konstruksione”, duke shtuar me po të njëjtën shumë, vlerën e ndërtesës, në përputhje me paragrafët 74, 75, të udhëzimit nr. 2, datë 06.02.2012 “Për procedurat standarde të zbatimit të buxhetit. *(Më hollësisht trajtuar në faqe 50, të Raportit Përfundimtar të Auditimit)*

10.1. Rekomandimi: Të merren masa që vlera e investimit prej 343,200 leke, për ndërtimin e rampave të shkallëve për personat me aftësi të kufizuara, të kontabilizohet në Ilogarinë 212 “Ndërtime dhe Konstruksione.”

Menjëherë

10.2. Rekomandimi: Me qëllim mos shtrebbërimin e destinacionit të shpenzimit, në çdo rast, Nëpunësi Zbatues duhet të kontrollojë nëse kërkesa për kryerjen e një shpenzimi është në përputhje me buxhetin e miratuar. Në raste të nevojës për rishpërndarje fondesh që sjellin ndryshime midis kapitujve dhe artikujve buxhetorë dhe/ose projekteve të investimeve brenda një programi buxhetor, NZ duhet të depozitojë zyrtarisht pranë Nëpunësit të Parë Autorizues, kërkesën për sa më sipër, shoqëruar me analizë ku të identifikohet arsyeja, rezultatet e pritshme, kontributi në arritjen e qëllimit dhe objektivave, risqet respektive, dhe pasojat.

Në vijimësi

11. Gjetja nga auditimi: Me urdhrin nr. 1002, datë 28.12.2016, të Drejtorit të MHK-së, është ngritur Komisioni për Vlerësimin e Aktiveve; ndërsa me Urdhrin nr. 1003, datë 30.12.2016, i ndryshuar me Urdhrin nr. 493, datë 09.06.2017 të Drejtorit të MHK-së, është ngritur Komisioni për Nxjerrje Jashtë Përdorimi të Aktiveve, në MHK. Konstatuam se janë nxjerrë jashtë përdorimit ndër të tjera edhe 3 kompjuterë (me vlerë totale prej 130,000 lekë) dhe 2 kamera profesionale (me vlerë totale prej 246,594 lekë), të cilat janë vlerësuar “në prani të punonjësit të IT-së”, roli i të cilit si “i pranishëm” në këtë proces, është i paqartë, në kushtet kur specialisti i fushës (në rastet e kompjuterëve dhe televizorit - punonjësi i IT-së) duhet të ishte në përbërjen e Komisionit të Vlerësimit, sikundër e dikton Udhëzimi nr.30, datë 27.12.2011, paragrafi 99. Në këto kushte gjykojmë që procesi i vlerësimit të jetë kryer në kundërshtim me kërkesat e Udhëzimit nr. 30, datë 27.12.2011. Po kështu, ky punonjës ka qenë në përbërje të Komisionit për Nxjerrje Jashtë Përdorimit, në kundërshtim me kërkesat e Udhëzimi nr.30, datë 27.12.2011, paragrafi 97. *(Më hollësisht trajtuar në faqe 66-68, të Raportit Përfundimtar të Auditimit)*

11.1 Rekomandim: Në çdo rast të vlerësimit të aktiveve specifike (si kompjuterë apo pajisje elektronike), Komisioni i Vlerësimit të Aktiveve duhet të ketë në përbërje, një specialist të fushës. Anëtarë të këtij komisioni, në asnjë rast, nuk duhet të jenë në përbërje të Komisionit për nxjerrje jashtë përdorimi të aktiveve.

Në vijimësi

12. Gjetje nga auditimi: Nga auditimi i llogarive vjetore të Muzeut Historik Kombëtar, rezultoi se në vitin 2017, shpenzimet për dezinfektim në shumën 229,200 lekë janë kontabilizuar në llogarinë 6022099, ndërkohë që gjatë vitit 2018, kjo llogari ka regjistruar shpenzimet për shërbimin e transportit të materialeve për ekspozita në shumën 235,200 lekë, ndërsa shpenzimet e dezinfektimit paraqiten në një llogari të re që është 6025200. Edhe pse është një rast i vetëm, paraqitja e të njëjtit tip shpenzimi, nga njëri vit në tjetrin, në llogari të ndryshme, çënon parimin e qëndrueshmërisë dhe krahasues së pasqyrave financiare, i cili kërkon që për përgatitjen e pasqyrave financiare të përdoren vazhdimisht të njëjtat politika kontabël, e njëjta paraqitje dhe të njëjtat formate të pasqyrave financiare. Informacioni që paraqitet në pasqyra përbën bazën për krahasimin objektiv të të dhënave të treguesve të performancës financiare të njësisë si dhe i shërben në mënyrë efektive procesit të vendimmarrjes. *(Më hollësisht trajtuar në faqet 73-83, të Raportit Përfundimtar të Auditimit)*

12.1 Rekomandim: Sektori i Financës, në respekt të parimit të qëndrueshmërisë dhe krahasueshmërisë së pasqyrave financiare, të marrë masa që në asnjë rast të mos ndryshojë llogaritë ekonomike, nëse lloji i shpenzimit nuk ndryshon. Për shpenzimet e dezinfektimit, të vijohet me kontabilizimin në llogarinë 6025200, sikundër është bërë përgjatë vitit 2018, por ky ndryshim dhe ndryshime të tjera nëse do të rezultojnë, të trajtohen në relacionet shpjeguese të pasqyrave financiare të vitit ushtrimor 2018.

Në vijimësi

13. Gjetja nga auditimi: Mbështetur në Ligjin nr.9386, datë 4.5.2005 “Për muzetë”, neni 13 “Drejtuësit e muzeve, publike dhe private, detyrohen të garantojnë sigurinë e mjediseve dhe të fondit muzeor, që kanë në administrim, ndaj të gjitha rreziqeve të mundshme, në përputhje me dispozitat ligjore në fuqi”, MHK ka realizuar procedura prokurimi për shërbimin privat të sigurisë fizike të Muzeut Historik Kombëtar. Nga auditimi i këtyre procedurave u konstatua se:

Për periudhën 01.01.2017 deri në 09.02.2017 për shërbimin privat të sigurisë fizike të Muzeut Historik Kombëtar është kryer procedura e prokurimit “Negocim pa shpallje paraprake të njoftimit” (20% e shtesës së kontratës fillestare të mëparshme). Më pas për periudhën 15.02.2017 deri në 15.04.2017 përsëri ky shërbim është prokuruar me procedurën “negocim pa shpallje paraprake të njoftimit” për të mbuluar periudhën 2 mujore. Finalizimi i procedurës së prokurimit që zgjati përtej afateve të parashikuara, për shkak të trajtimit të disa ankesave nga OE-të, bëri që nga data 15.04.2017 (data e përfundimit të kontratës ekzistuese) deri në datën 28.04.2017 (data e lidhjes së kontratës së re), MHK ka qenë i pambuluar nga shërbimi i ruajtjes fizike të Muzeut. Mungesa e këtij shërbimi për periudhën prej 13 ditësh, ka vënë MHK përpara risqeve që siguria objekteve me vlera të trashëgimisë kulturore, të cenohej.

(Më hollësisht trajtuar në pikën III.3 faqe 61-73, të Raportit Përfundimtar të Auditimit)

13.1 Rekomandimi: Në kushtet kur ruajtja dhe siguria e objekteve të trashëgimisë kulturore është ndër funksionet primare të MHK, drejtimi duhet të marrë masa që në çdo rast të vlerësohet, planifikohet dhe ndiqet me kujdes situata e afateve për mbulimin pa asnjë ndërprerje të këtij shërbimi gjatë gjithë vitit kalendarik. MHK të marr masa që në çdo rast të respektohen kushtet e kontratës sa i takon respektimit të afateve të likuidimit pas marrjes së shërbimit të kërkuar.

Në vijimësi

14. Gjetja nga auditimi: Nga shqyrtimi i dokumentacioni të procedurës së prokurimit me objekt “Blerje tonera kancelari” me vlerë kontrate 158,400 lekë, u konstatua se në dosjen e inventarizuar, kanë munguar formularët mbi deklarin e konfliktit të interesit, të cilat detyrimisht duhet të plotësohen dhe nënshkruhen nga anëtarët e KPVV-së (sipas urdhrorit të brendshëm nr.11, datë 05.01.2018), në kundërshtim me kërkesat e VKM nr.914, datë 29.12.2014 “ Për rregullat e prokurimit publik ” i ndryshuar, ku Neni 56 “ Titullari i autoritetit kontraktor ose zyrtari i autorizuar” pika 1 citon: “:“Kërkesat ligjore për parandalimin e konfliktit të interesit, sipas legjislacionit në fuqi, duhet të mbahen parasysht në emërimin e një nëpunësi prokurimi. Çdo nëpunës, që merr pjesë në procesin e prokurimit nënshkruan një deklaratë, përmes së cilës deklaron se nuk ndodhet në kushtet e konfliktit të interesit”. Mos-deklarimi i konfliktit të interesit nga KPVV mbart risqe që lidhen me trajtimin jo të barabartë të operatorëve pjesëmarrës në procedurat e prokurimit publik, në rastet e ekzistencës së konfliktit të vazhdueshëm të interesit, si dhe ndikon në shmangien e kryerjes së detyrës nga punonjësi me paanësi dhe ndershmëri. *(Më hollësisht trajtuar në pikën III.3 faqe 61-73, të Raportit Përfundimtar të Auditimit)*

14.1 Rekomandimi: Për çdo procedurë prokurimi, njësia e prokurimit, të verifikojë që çdo nëpunës, që merr pjesë në procesin e prokurimit të ketë nënshkruar deklaratën e konfliktit të interesit në përputhje me rregullat e prokurimit publik.

Në vijimësi

15. Gjetja nga auditimi: Nga auditimi mbi vlerësimin e funksionimit të sistemeve të menaxhimit financiar dhe kontrollit, u konstatuan këto problematika:

a. MHK nuk ka hartuar një Kod Etik të mirëfilltë ose një Kod Sjelljeje, për zbatimin e etikës, si dhe nuk ka procedurë për të raportuar shkeljet e legjislacionit mbi etikën dhe për marrjen e masave për shkeljet e konstatuara. Më sipër është rregulluar thjesht me një nen të veçantë në rregulloren e brendshme të institucionit (neni 25), në kundërshtim me ligjin nr. 10296, datë 08.07.2010 “Për Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin” i ndryshuar, neni 20 “Mjedisi i kontrollit”, pika 2, germa a dhe në Manualin për Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin, të hartuar dhe miratuar nga Ministria e Financës, Kap II, pika 2.5.1 “Mjedisi i Kontrollit (ose mjedisi i brendshëm i njësisë)”, paragrafi “Integriteti dhe vlerat etike.”

b. Për periudhën objekt, MHK ka funksionuar me strukturën e miratuar nga Kryeministri me urdhrin nr. 43, datë 07.04.2017 “Për disa ndryshime në urdhrin nr. 19, datë 25.01.2014 “Për miratimin e strukturës dhe Organikës të MHK”, si dhe ushtron veprimtarinë mbështetur në aktet ligjore dhe nënligjore dhe Rregulloren se Brendshme të miratuar nga titullari i Muzeut me Urdhrin e brendshëm nr. 608/1 prot, datë 14.07.2016. Nga auditimi rezultoi se edhe pse ligji për muzetë ka ndryshuar në maj të vitit 2018, rregullorja nuk është përditësuar për të reflektuar ndryshimet ligjore, sa më sipër e kushtëzuar gjithashtu nga dalja e akteve nënligjore për zbatimin e ligjit të ri.

c. Proceset kryesore të punës janë të shkuara në rregulloren e brendshme në mënyrë të përgjithshme, pa u specifikuar detyrat dhe përgjegjësitë e secilit pozicion që përfshihet në një proces specifik. Në bazë të strukturës së miratuar konstatuam raste, ku ka mospërputhje mes strukturës dhe rregullores si dhe vumë re mbivendosje të detyrave, si në rastin e Sektorit të Menaxhimit të Koleksioneve dhe Sektorit të Konservimit të Koleksioneve, ku në Nenin 13 të rregullores parashikohet se: *Spektori i Menaxhimit të Koleksioneve është përgjegjës për regjistrimin, dokumentimin, kërkimin dhe ruajtjen e koleksioneve si ato që janë të ekspozuara dhe ato të fondeve në bashkëpunim me Sektorin e Konservimit të Koleksioneve*, ndërsa në nenin 14 të saj parashikohet se: *”Spektori i Konservimit të Koleksioneve kryen regjistrimin, dokumentimin, kërkimin dhe ruajtjen e koleksioneve si ato që janë të ekspozuara dhe ato të fondeve në bashkëpunim me Sektorin e Menaxhimit të Koleksioneve.”*

Gjithashtu ndarja e detyrave mes punonjësve të sektorëve është e paqartë dhe mjaftohet me sa parashikohet në nenin 11 të rregullores ku citohet se: *“Specialistët varen direkt nga përgjegjësi i sektorit dhe zbaton me përpikmëri dhe në nivel të lartë profesional të gjitha detyrat e ngarkuara prej tij”*.

Në kushtet e mungesës së përshkrimeve të qarta të pozicioneve të punës si dhe kualifikimeve që kërkon secili pozicion, e kishim të pamundur të shprehemi nëse stafi i MHK është në përputhje me kriteret e përcaktuara sipas kërkesave të vendit të punës. Procedurat e rekrutimit të stafit nuk janë të dokumentuara për t’i dhënë siguri të arsyeshme grupit të auditimit.

d. Nga auditimi rezultoi se, ky institucion *nuk ka programe specifike për trajnimin* e punonjësve të administratës, në kundërshtim me Manualin për Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin, Kap. II, pika 2.5.1 “Mjedisi i kontrollit (ose mjedisi i brendshëm i njësisë)”, paragrafit “Politikat dhe praktikët që lidhen me burimet njerëzore” dhe “Profesionalizmi i stafit”.

e. MHK nuk ka miratuar Strategjinë për Menaxhimin e Riskut, e cila ka për qëllim të përcaktojë mënyrën se si sillet organizata ndaj risqeve dhe vendos kuadrin e përgjithshëm të procesit të menaxhimit të riskut, në kundërshtim me nenin 21, pika 2 të ligjit nr. 10296, datë 08.07.2010 “Për Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin” .

f. GMS nuk ka përgatitur një raport vjetor me qëllim kontrollin se si janë menaxhuar risqet brenda njësisë publike, në kundërshtim me ligjin nr. 10296, datë 08.07.2010 “Për Menaxhimin Financiar dhe Kontrollin, hapi I, “Organizimi i procesit” .

g. Nga auditimi u konstatua se në vitet objekt auditimi nuk është hartuar një listë mbi proceset e punës, e cila të shërbejë për përgatitjen dhe dokumentimin e gjurmës së auditimit, duke u mjaftuar vetëm me përshkrimin e shkurtër të detyrave për çdo sektor në rregullore. Më konkretisht kjo është vënë re te procesi i shitjes së biletave, proces i cili vlerësohet të ketë mbetur jashtë monitorimit pikërisht për shkak të mungesës së aktiviteteve të kontrollit.
(Më hollësisht trajtuar në faqet 115-125, të Raportit Përfundimtar të Auditimit)

16.1. Rekomandim: Të merren masa për hartimin dhe miratimin e Kodit Etik për MHK-në.

Menjëherë

16.2. Rekomandim: Të merren masa për të bërë ndryshimet në strukturë ku të reflektohen ndryshimet që dikton ligji i ri për muzetë dhe trashëgiminë kulturore. Paralelisht me sa më sipër të merren masa për ngritjen e grupeve të punës për plotësimin e rregullores së brendshme me ndryshimet që dikton ligji i ri.

Brenda datës 31.12.2019

16.3. Rekomandim: Të merren masa për miratimin e programeve specifike për kryerjen e trajnimit të punonjësve.

16.4. Rekomandim: Të merren masa për hartimin e Strategjisë për Menaxhimin e Riskut në mënyrë që planet vjetore të punës të lidhen me planin strategjik të njësisë publike, pasi lidhjet e qarta midis planit strategjik, planit vjetor të punës dhe buxhetit vjetor shërbejnë si pikënisje për procesin e menaxhimit të riskut në çdo nivel të njësisë publike.

16.5. Rekomandim: GMS të marr masa për të përgatitur një raport vjetor me qëllim kontrollin se si janë menaxhuar risqet brenda njësisë publike

16.6. Rekomandim: Të merren masa për hartimin listës mbi proceset e punës, si element i rëndësishëm për përgatitjen dhe dokumentimin e gjurmës së auditimit.

Brenda datës 31.12.2019

C. MASA DISIPLINORE E ADMINSTRATIVE DHE TË TJERA

Mbështetur në nenin 37 “Masat disiplinore”, të Kodit të Punës, si dhe kontratës individuale të punës, lidhur midis punonjësve dhe Muzeut Historik Kombëtar, i rekomandojmë Drejtorit të MHK-së që: “Në varësi të analizës së përgjegjësive, të vlerësojë shkallën e përgjegjësisë për secilin punonjës, për mangësitë dhe shkeljet e konstatuara dhe të trajtuara në Raportin Përfundimtar të Auditimit, me qëllim fillimin e procedurave për dhënien e masave disiplinore përkatëse.”

C. VLERËSIMI I ZBATIMIT TË REKOMANDIMEVE

KLSH do të ndjekë me vëmendje të veçantë dhe vlerësojë masat që do të marrë Drejtori i Muzeut Historik Kombëtar për zbatimin e rekomandimeve të këtij auditimi, si dhe reflektimin e tyre me qëllim përmirësimin e punës dhe proceseve, në funksion të ruajtjes dhe mbrojtjes së trashëgimisë kulturore si një ndër objektivat kryesore të këtij institucioni.

Në përfundim të afateve të përcaktuara në rekomandimet e lëna në këtë auditim dhe afatin e caktuar, në nenin 15 dhe 30, të ligjit nr. 154/2014, datë 27.11.2014 “Për Organizimin dhe Funksionimin e Kontrollit të Lartë të Shtetit”, për masat e marra dhe për zbatimin e rekomandimeve të njoftohet Kontrolli i Lartë i Shtetit.

Me ndjekjen dhe kontrollin e zbatimit të detyrave dhe masave të përcaktuara në këtë vendim ngarkohet Departamenti i Auditimit të Institucioneve Qendrore

KRYETARI

Bujar LESKAJ

Konceptoi: A. Jonuzi
Pranoi: B. Arizaj